

SIMONYI ZSIGMOND HELYESÍRÁSI VERSENY

2015. május 30.

Tollbamondás

Kárpát-medencei döntő

Összes pont: **40-40 pont**

5. osztály

A csalán

A kiirthatatlan csalán számos országban előfordul nagy tömegekben. Az erdők aljnövényzetében a nyirkosabb helyeket kedveli. Kúszó gyöktörzsszel és maggal szaporodik. Az egyik legismertebb gyomnövény. De hatásos gyógynövény is. Leveleit főzelékként és levesekben, salátákban is fogyasztják. Igen gazdag ásványi anyagokban. A vitaminokból is bőségesen van benne. Gyógyteaként hatékonyan alkalmazzák a fertőző betegségek ellen. Rendkívül hatásos az ízületi gyulladás kezelésére. Vizelethajtásra is használják. Az orrdugulás és a szem erőteljes könnyezésének bevált ellenszere. Csillapítja a köhögést. A növényből készített gyógyteával a légcsőhurutot is meg lehet szüntetni. Vértisztító kúraként eltávolítja a szervezetből a salakanyagokat. Fontos szerepet játszik a körömbetegségek leküzdésében is. Gyökerének kivonatát samponokba és hajápoló termékekbe teszik. Erősíti a körmöket és a hajhagymákat. Hajdan még fonalat és szövetet is készítettek belőle. Levelét tavasszal, gyökérzetét őszelel vagy tavasszal gyűjtik.

(Ezt nem kell diktálni: A szöveg Marosi Kingának az *Élet és Tudomány* 2011. szeptember 11-ei számában megjelent írása alapján készült.)

6. osztály

Európa legidősebb békája

A mai kétélűek közül a békák terjedtek el legsikeresebben a világon. A legváltozatosabb élőhelyeken fordulnak elő(;) a mérsékelt éghajlati övtől a szavannákon keresztül a trópusi őserdőig. Sőt a sivatagokban és sok óceáni szigeten is fel-felbukkannak. Csak a sarkkörökön túli területekről hiányoznak. Egy északi-bakonyi békalelet alapján azt lehet sejteni, hogy a békák már nagyon korán megjelentek Európában. Az Északi-Bakonyban található ásatási terület a dinoszauruszok lelőhelyeként vált Európa-szerte ismertté. Gyakori leletek az elszenesedett fatörzsmaradványok és a jól megőrződött magvak, termések és levelek is. Az itt található sok millió éves folyóvízi és ártéri üledékből gerinces állatok maradványai is előkerültek. A talaj a dinoszauruszokon kívül kétélűek, halak és madarak ősi maradványait is magában rejti. Erről a lelőhelyről származó csontok alapján sikerült elkülöníteni egy új békafajt. A többi békától az erőteljes csípőtaréj különbözteti meg. Összeforrta a sípcsontja és a szárkapocscsontja. A lelet azt bizonyíthatja, hogy a békák jóval előbb megjelentek Európában, mint azt korábban gondolták.

(Ezt nem kell diktálni: A szöveg Szentesi Zoltánnak az *Élet és Tudomány* 2010. december 10-ei számában megjelent írása alapján készült. A zárójeles, nem kötelező kettőspont helyén vesszőt és gondolatjelet is el lehet fogadni.)

SIMONYI ZSIGMOND HELYESÍRÁSI VERSENY

2015. május 30.

Tollbamondás

Kárpát-medencei döntő

Összes pont: **40-40 pont**

7. osztály

Az óceánok védelme

A tengeri emlősök élőhelyei veszélyben vannak számos területen. Ezért a tengeri emlősöknek körülbelül a negyedrésze súlyosan veszélyeztetett faj. A Földet beborító óceánoknak csak kisebb területét kellene védetté nyilvánítani ahhoz, hogy az állatok fennmaradhassanak. A fajokban leggazdagabb területeket kellene szigorú védelem alá helyezni. A Kaliforniai-öbölnek nevezett észak-amerikai tenger egyes szigetei és részei már világörökségi védettséget élveznek. A tengeri állatoknak ez a kedvelt élőhelye 1250 kilométer hosszan nyúlik el egy észak-amerikai félsziget keleti oldalán. Az öböl több száz szigete a tengeri madaraknak nemcsak költőhely, hanem lakóhely is. Az öbölben ráják, teknősök, szardíniák, sőt bálnák is élnek igen nagy számban. Kimeríthetetlennek hitt halállománya sajnos a világ minden tájáról vonzza a sporthorgászokat. Az öböl élővilágára kedvezőtlenül hat, hogy az itt torkolló folyók vízhozama erőteljesen lecsökkent. Negatívan befolyásolja az állapotát az is, hogy a folyók mentén és a torkolatvidéken az öntözés fokozódik. A tengeri emlősök közül a delfinek is nagy számban élnek a kaliforniai-öbölbeli vizekben. Ezek a kiemelkedő értelmi képességű, társas lények visszhang alapján tájékozódnak.

Tollbamondáskor kérjük mondani, hogy mit kell számmal írni, és hogy a körülbelül és a kilométer szót ne rövidítsék.

8. osztály

Finnország

Az észak-európai Finnország mérete alapján a nagyobb európai uniós országok közé tartozik. Területe nagyobb, mint az Egyesült Királyságé vagy Olaszországé. Kevesebb mint hatmilliós lakosságával azonban kisebb országnak számít. A Finn Köztársaságot délnyugatról a Balti-tenger, délkeletről a Finn-öböl, nyugatról pedig a Bottni-öböl határolja. A szárazföldön több országgal, a tengeren pedig csak Észtországgal határos. Két hivatalos nyelve van, a finn, amelyet a népesség több mint 92%-a beszél, valamint a svéd. Az ország 1955-ben lépett be az ENSZ-be, és 1995 januárjától az Európai Unió teljes jogú tagja. Az ezer tő országában közel 200 ezer tavat tartanak nyilván. Területének egytizede víz. Legészakibb pontján a nap 73 napig süt egyfolytában, de telente 51 napig nem kel föl. Nagyobb része a tajgához tartozik, területének több mint a fele erdő. A népsűrűség rendkívül alacsony, mindössze 15 fő négyzetkilométerenként. A születéskor várható élettartam általában meghaladja az uniós átlagot. A gyerekek hét éves korukban mennek a kilencosztályos iskolába. A középfokú oktatás alsó és felső szintre oszlik. A felsőoktatásban mintegy húsz egyetem és harminc főiskola vesz részt. A legnagyobb egyetem a fővárosban, Helsinkiben található. Gyorsan fejlődő, természeti kincsekben gazdag ország.

(Ezt nem kell diktálni: A szöveg Deák Tibornénak az *Élet és Tudomány* 2010. december 17-ei számában megjelent írása alapján készült.)

Tollbamondáskor kérjük mondani, hogy mit kell számmal, és mit nem kell rövidítve írni. Kérjük előre felírni a táblára a *Bottni* előtagot.